

Кримінал

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, ПРОЦЕСУ,
КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ОПЕРАТИВНО-
РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Тези ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції
(1 березня 2019 року)

ББК 68.68
А43

Актуальні проблеми кримінального права, процесу,
А43 криміналістики та оперативно-розшукової діяльності : тези
ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмель-
ницький, 1 березня 2019 року). Хмельницький : Вид-во
НАДПСУ, 2019. 760 с.

Видання містить тези доповідей ІІІ Всеукраїнської науково-прак-
тичної конференції "Актуальні проблеми кримінального права, про-
цесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності", яка
відбулась 1 березня 2019 року в м. Хмельницький на базі Національ-
ної академії Державної прикордонної служби України імені Богда-
на Хмельницького.

ББК 68.68
© Видавництво НАДПСУ, 2019

<i>Галицька О. К.</i>	
Тактика проведення огляду під час розслідування забруднення морів.....	433
<i>Глобенко Г. І.</i>	
До питань регламентації інституту кримінального провадження на підставі угод у законодавстві України	436
<i>Гриньків О. О.</i>	
Проблема доказування злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.....	440
<i>Дем'янова О. В.</i>	
Особливості ознайомлення з протоколами негласних слідчих (розшукових) дій під час відкриття матеріалів досудового розслідування.....	445
<i>Дерев'янка Т. М.</i>	
Щодо окремих проблем застосування результатів негласних слідчих (розшукових) дій як доказів у кримінальному провадженні	449
<i>Дунаєва Т. Є.</i>	
Щодо проекту Закону "Про парламентський контроль за дотриманням положень законів у діяльності спеціальних служб та правоохоронних органів держави" (реєстр. 9462 від 09.01.2019)	453
<i>Карван В. Г.</i>	
Іноземний досвід функціонування системи захисту свідків	456
<i>Кашиперук С. Г., Хайнас Ю. А.</i>	
Оперативні підрозділи як суб'єкти використання та застосування спеціальних знань у кримінальному провадженні	460
<i>Климчук М. П., Безалов Є. П.</i>	
Залучення експертів та спеціалістів до розслідування незаконного переправлення осіб через державний кордон України	463
<i>Коваленко В. В.</i>	
Типові судові експертизи у кримінальних провадженнях за фактами зґвалтувань	467

ЗАЛУЧЕННЯ ЕКСПЕРТІВ ТА СПЕЦІАЛІСТІВ ДО РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

М. П. Климчук

Є. П. Бегалов

Боротьба з незаконним переправленням осіб через державний кордон України (ст. 332 КК України) не можлива без належної організації досудового розслідування й розкриття цих злочинів, що визначає увесь подальший процес кримінального провадження.

Сучасна практика боротьби з вказаними злочинами, насамперед, учиненими групою осіб, наочно демонструє, що більшість з них неможливо розкрити, тобто отримати інформацію про причетність до їх вчинення усіх "фігурантів" угруповання, використовуючи тільки можливості проведення слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних заходів без організації взаємодії між співробітниками органів досудового розслідування та оперативними службами, консолідації сил різних відомств, належної координації такої діяльності.

Взаємодія між органом досудового розслідування, та експертними установами, спеціалістами здійснюється в різних умовах і формах, єдиної думки про які у доктрині кримінального процесу не вироблено. Зазвичай науковцями виокремлюється процесуальна та непроцесуальна форми взаємодії.

До процесуальних форм використання спеціальних знань відносять: безпосереднє використання їх слідчим, прокурором (у тому числі інспектором-криміналістом); педагогом при допиті неповнолітнього; перекладачем і особою, яка розуміє знаки німого або глухого; обізнаною особою при проведенні слідчої (розшукової) дії без безпосередньої участі слідчого; судово-медичним експертом або лікарем при проведенні су-

дово-медичного освідчування; участь спеціалістів при проведенні слідчих (розшукових) дій; призначення і провадження судових експертиз. Непроцесуальними формами є ревізія, технічні та інші обстеження; попереднє дослідження слідів, речових доказів обізнаною особою для отримання орієнтуючої інформації; проведення досліджень співробітниками експертно-криміналістичних підрозділів; консультаційно-довідкова робота; технічна допомога обізнаної особи.

Якщо відштовхуватись від досліджуваної категорії кримінальних правопорушень, то у криміналістичній літературі неодноразово наголошувалось на тому, що у зв'язку з недостатнім залученням спеціалістів-криміналістів і невикористанням можливостей криміналістичних експертиз, не всі докази виявляються, вилучаються і досліджуються, особливо на початковому етапі розслідування вказаних злочинів. Зазначена проблема залишилась актуальною й на сьогодні.

Слідчий незалежний у плануванні роботи щодо кримінального провадження, у тому числі плануванні взаємодії з судовими експертами і спеціалістами. Співробітники експертних підрозділів можуть виявити ініціативу, запропонувати слідчому свою допомогу, перевірити сліди й інші об'єкти за криміналістичними обліками, повідомити результати, які отримані ними в результаті використання наявних у розпорядженні засобів і методів. Слідчий має право ознайомити спеціаліста й судового експерта з матеріалами кримінального провадження.

Відповідно до наказу МВС України "Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби МВС України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події" від 03.11.2015 № 1339, інспектори-криміналісти залучаються для участі у складі СОГ для проведення огляду місця події та мають при собі комплект технічних засобів, призначених

для виявлення, фіксації обстановки, вилучення та упакування слідової та іншої криміналістично значущої інформації.

До функцій інспектора-криміналіста на місці події наказом від 07.07.2017 № 535 “Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні” визначено: надання консультації слідчому з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок; проведення вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапису, складання планів і схем, виготовлення графічних зображень оглянутого місця чи окремих речей; виявлення, фіксацію, вилучення та пакування матеріальних об’єктів, які несуть на собі слідову інформацію; проведення експрес-аналізу за зовнішніми характеристиками вилучених об’єктів (без надання письмового висновку) тощо. Також відомчими нормативно-правовими актами передбачено можливість залучення спеціалізованої пересувної лабораторії та працівників Експертної служби МВС України до огляду місця події, у т. ч. до місця незаконного переправлення осіб через державний кордон України.

Що стосується суб’єктів, які залучаються як спеціалісти при здійсненні огляду документів у ході розслідування злочинів даної категорії, то ми вважаємо, що тут доцільно залучати працівників органів прикордонного контролю, міграційної служби, представників дипломатичних та консульських установ Міністерства закордонних справ України, які за своїми посадовими обов’язками беруть участь у проведенні спеціальних досліджень документів, оскільки вони, по-перше, мають необхідні для цього спеціальні знання, а, по-друге, достатній досвід і знайомі зі специфікою оформлення зазначених документів.

Отже, залучення експертів та спеціалістів до розслідування злочинів, передбачених ст. 332 КК України, – це складна

організаційно-функціональна система, спрямована на формування і підтримку постійної готовності відповідних суб'єктів спільної, узгодженої діяльності до систематичного використання наявного тактичного, методичного, технічного й експертного арсеналу у кожному конкретному випадку незаконного переправлення осіб через державний кордон України з метою виконання завдань кримінального судочинства.